

Magie en Macht

The wheel of power and privilege herwerkt tot een
intersectioneel model voor analyse van young adult
fantasy literatuur

Maya Stuyven
02312628

Promotor: Dr. Martina Vitackova
Copromotor: Carmen Dhondt

Academisch artikel
Aantal woorden: 10.607

Masterproef voorgelegd tot het behalen van de graad van Master in Gender en Diversiteit
Academiejaar: 2024 – 2025
Ingediend op 26 mei 2025

Deze masterproef is een examendocument dat niet werd gecorrigeerd voor eventueel vastgestelde fouten. In publicaties mag naar dit werk worden gerefereerd, mits schriftelijke toelating van de promotor(en) die met naam op de titelpagina is vermeld.

Abstract

Young adult fantasy literatuur leent zich voor kritische reflectie over identiteit, macht en maatschappelijke structuren. Magie en alternatieve werelden bieden een symbolische weergave van machtsstructuren, privilege en uitsluiting. Binnen het bestaande literatuur- en intersectionaliteitsonderzoek ontbreekt echter een intersectioneel instrument dat de verwevenheid tussen magie en sociale machtsstructuren benadert. Deze masterproef herwerkt *the wheel of power and privilege*, zoals ontwikkeld door Sylvia Duckworth en Olena Hankivsky, om intersectionele machtsstructuren in YA-fantasy te analyseren, met specifieke aandacht voor magie. Ik demonstreer het gebruik van dit aangepaste model aan de hand van twee personages uit de boeken *Shadow and Bone* van Leigh Bardugo en *Children of Blood and Bone* van Tomi Adeyemi. Het aangepaste model biedt een systematisch en visueel denkkader dat toelaat om macht in fictieve werelden intersectioneel te analyseren en zo bijdraagt aan een verdiepend inzicht in de werking van fictieve machtssystemen.

Keywords the wheel of power and privilege, intersectionaliteit, macht, magie, young adult fantasy literatuur, feministische literatuurwetenschap, genderstudies

Literatuurstudie

Young adult fantasy literatuur als genre

Young adult (YA) fantasy literatuur bevindt zich op het kruispunt van twee genres: YA-literatuur en fantasy. Hoewel YA-literatuur zich officieel richt op een leespubliek van 12 tot 18 jaar (Talley, 2011), blijkt dat oudere lezers een groot deel van de lezers zijn (Cadden et al., 2020). Leeftijd alleen volstaat dus niet als afbakening. Onderzoekers zoals Pattee (2017) en Little (2025) definiëren YA-literatuur op basis van thematische kenmerken die centraal staan, zoals identiteit, groei en transitie. Little vat dit samen als: *“YA fiction deals with the protagonist’s journey toward a clear identity, a better understanding of themselves, and making sense of the world.”* (2025, p. 12). Daarnaast kenmerkt YA-literatuur zich vaak door een maatschappijkritische ondertoon (Boehm & Bean, 2024). De zoektocht naar identiteit wordt geplaatst binnen sociale contexten waarin de autoriteit van volwassenen en instellingen kritisch wordt bevraagd (Nikolajeva, 2010; Pattee, 2017; Trites, 2019).

Fantasy-elementen versterken die kritische positie. Volgens Nikolajeva (2010) biedt fantasy auteurs en lezers de mogelijkheid om bestaande machtsstructuren en sociale normen te bevragen zonder de realiteit direct te verstoren:

In particular, fantasy can empower a child protagonist in a way that so-called realistic prose is incapable of doing. In this respect, fantasy has indeed a huge subversive potential as it can interrogate the existing power relationships, including those between child and adult, without necessarily shattering the real order of the world. (Nikolajeva, 2010, p. 42).

Fantasy biedt dus een alternatieve ruimte waarin verbeelding en maatschappijkritiek hand in hand gaan (Nikolajeva, 2010; Trites, 2019). Die verbeeldingskracht wordt vaak afgedaan als ‘escapisme’, zeker binnen populaire fictie zoals YA-fantasy, die gezien als louter ontspanning of ontsnapping (Baker, 2021; Murphy, 2017). Ondanks de populariteit van YA-fantasy wordt het vaak als minderwaardig gezien binnen het literaire veld. Die marginalisering is deels te verklaren doordat het genre als minder literair wordt beschouwd (Koolen et al., 2020). Daar komt bij dat het genre vaak gelezen wordt door en gericht is op meisjes en jonge vrouwen, wat bijdraagt aan de culturele devaluatie ervan. De intersectie van leeftijd, gender en genre zorgt voor een structurele onderwaardering in academische contexten.

Toch verdienen YA-fantasy en de kwaliteiten van escapisme waardering. Murphy (2017) wijst erop dat lezers zich via fantasy tijdelijk losmaken van de realiteit en dat deze ‘ontsnapping’ reflectie faciliteert. Hier sluit fantasy nauw aan bij wat Ricoeur (1986) en Benoot (2025) omschrijven als *utopisch denken*. Volgens hen vervult utopie drie functies: escapisme, kritiek en het verkennen van mogelijkheden. De eerste functie, het tijdelijk afstand nemen van de bestaande werkelijkheid, maakt het mogelijk om de tweede functie te realiseren: het kritisch bevragen van de samenleving via alternatieve werelden. Ten slotte laat utopisch denken ook toe om nieuwe maatschappelijke mogelijkheden te verbeelden (Benoot, 2025, p. 12; Ricoeur, 1986, pp. 309–310). In die zin is fantasy niet louter een vorm van ontsnapping, maar een actieve oefening in maatschappijkritisch denken. Door het verbeelden van andere vormen van macht, identiteit en sociale structuren, functioneert fantasy als een spiegel en verbeeldingsruimte voor de echte wereld. Net deze kwaliteiten maken YA-fantasy interessant voor een intersectionele en machtsgerichte analyse.

Macht en maatschappelijke structuren in YA-fantasy

In veel YA-fantasyverhalen zijn machtsstructuren expliciet aanwezig, bijvoorbeeld in de vorm van totalitaire regimes of magische hiërarchieën. Dystopische verhalen maken vaak gebruik van dergelijke structuren om niet alleen de volwassen wereld, maar ook bredere

maatschappelijke ordeningen te bekritisieren (Nikolajeva, 2010; Trites, 2019). Trites' theorie over macht in YA-literatuur benadrukt dat jongeren in deze verhalen leren omgaan met institutionele structuren zoals de overheid, scholen, religie en identiteitspolitiek (2000, p. 7). Volgens Trites (2000) draait YA-literatuur vaak om het leren navigeren binnen deze structuren die ook identiteit mee vormgeven, bijvoorbeeld via sociale constructies als gender, ras of seksualiteit. López-Ropero stelt dat in dystopische YA-verhalen ideeën zoals risico en liminaliteit niet langer exclusief verbonden zijn aan jongeren, maar worden uitvergroot tot kenmerken van een samenleving in crisis: *“key developmental ideas such as risk, vulnerability and liminality are not the province of the young characters, but are reframed as the defining features of the dystopic society they inhabit”* (2020, pp. 204-205). In dergelijke werelden worden jongeren en volwassenen gedwongen tot het nemen van risico's, omdat het systeem zelf instabiel en onrechtvaardig is.

Trites stelt dat macht in adolescentenliteratuur zowel onderdrukkend als bevrijdend werkt: *“Power is a force that operates within the subject and upon the subject in adolescent literature; teenagers are repressed as well as liberated by their own power and by the power of the social forces that surround them”* (2000, p. 7). Dit linkt aan Foucault (1982) die stelt dat macht wordt opgevat als een relationeel en dynamisch proces dat niet enkel onderdrukt, maar ook identiteiten vormt. Macht is volgens Foucault geen bezit van individuen of instellingen, maar ontstaat in sociale relaties waarin gedrag wordt beïnvloed, begrensd of mogelijk gemaakt. Binnen deze visie is macht niet louter repressief, maar ook productief: het vormt normen, kennis en subjecten.

In YA-fantasyverhalen, waarin jongeren zich vaak verzetten tegen autoritaire systemen, wordt deze dubbele werking van macht zichtbaar. Jongeren zijn niet alleen het doelwit van macht, maar ontwikkelen zich juist via de confrontatie met macht tot kritische, handelende subjecten. Dit beschrijft Trites als: *“Once protagonists of the YA novel have learned to discursively negotiate their place in the domination-repression chain of power, they are usually depicted as having grown”* (2000, p. 52). Foucault (1982) noemt dit proces subjectivering: het tot stand komen van het subject in relatie tot macht. In veel YA-fantasy komt dit naar voren in de figuur van de 'Chosen One', een jongere die het symbool wordt van verzet tegen een corrupt systeem, *“with the protagonist's adolescent struggles mirroring the increasingly dystopian society”* (Harvey, 2017, p. 139). Jongeren verkrijgen in deze verhalen vaak 'plotseling' de mogelijkheid om iets te veranderen in hun samenleving en zorgen daarmee voor hoop: *“The rebellious adolescents bring the hope of a new and better future to the dystopian present and can even become saviors of the world.”* (Laakso et al., 2019, p. 195). Opvallend is de prominente rol van vrouwelijke hoofdpersonages in dystopische YA-fantasy. Trites stelt dat deze verhalen vaak *“strong and independent-minded girls”* centraal stellen *“who save the world from itself, as if the only thing that can possibly reverse the corrupt extremes of the patriarchy is a female”* (2019, p. 85). Deze heldinnen verzetten zich tegen de verwachtingen die hun wereld hen oplegt en creëren hun eigen identiteit en toekomst. Fritz vat dit samen als: *“female protagonists have taken center stage in YA dystopias as girls who resist the forces of their broken and corrupt societies to create their own identities, shape their own destinies, and transform the worlds in which they live”* (2014, p. 17). Een mogelijke verklaring voor deze vrouwelijke hoofdpersonages is de mogelijkheid die het biedt voor intersectioneel verzet tegen gender en leeftijd (Day et al., 2016; Laakso et al., 2019). Doordat de personages vanuit een onderdrukte positie starten, geeft dit hen meer mogelijkheden voor rebelie die individuele groei kan faciliteren (Day et al., 2016). Deze verhalen tonen hoe macht en verzet vorm geven aan subjectiviteit, zoals Foucault dat theoretiseert. Tegelijk leggen ze de nadruk op gender en leeftijd als cruciale machtsassen in de verbeelding van alternatieve samenlevingen.

Deze nadruk op gender sluit aan bij feministische literatuurwetenschappers, die literatuur lezen als culturele praktijk waarin gendernormen worden geproduceerd, bestendig of bevestigd (Day et al., 2016; Green & Kahn, 2005). In het geval van YA-fantasy worden vrouwelijke protagonisten vaak gelezen als subversieve figuren die traditionele rollen bevragen, maar tegelijkertijd passen ze soms ook binnen dominante, neoliberale idealen van individuele empowerment (Brown, 2022). Brown noemt dit: *“problematic aspects of poststructuralist postfeminist strategies of emancipation”* (2022, p. 284). Deze dubbele werking maakt feministische analyse relevant, zeker wanneer die in dialoog wordt gebracht met bredere machtsstructuren zoals leeftijd, etniciteit en klasse.

Intersectionaliteit in literatuurstudies

Hoewel identiteit en macht vaak thematisch aan bod komen in YA-literatuur, is de toepassing van intersectionaliteit als analytisch kader nog relatief beperkt binnen onderzoek naar jeugdliteratuur. Intersectionaliteit wijst op de manier waarop verschillende assen van identiteit, zoals gender, etniciteit en klasse, met elkaar verweven zijn en samen unieke ervaringen van privilege of uitsluiting creëren (Crenshaw, 1991). Intersectionaliteit biedt een kritische manier van denken over macht en *“makes it possible to show how multiple positions and power inequalities actually operate in specific contexts and through specific practices”* (Davis & Lutz, 2023, p. 7).

YA-fantasy biedt bij uitstek ruimte voor intersectionele analyses, niet alleen vanwege de complexe machtsstructuren in de fictieve werelden, maar ook doordat de jonge hoofdpersonages zich vaak op unieke kruispunten van macht en identiteit bevinden (Trites, 2019). Trites benadrukt dat jeugd als categorie gekenmerkt wordt door relatieve machteloosheid ten opzichte van de volwassen norm: *“childhood and adolescence are one aspect of identity politics that involves subjects who have less political and economic power than the adults who define laws and social norms.”* (2019, p. 32). Toch blijven veel analyses van identiteit in literatuur gericht op één categorie zonder te onderzoeken hoe verschillende categorieën elkaar beïnvloeden binnen het verhaal. Daarnaast worden categorieën als ras en etniciteit vaak op een andere manier geconstrueerd in fantasy dan in onze samenleving: *“these stories occur in realms outside of our real world. Therefore, in many cases, the races and ethnicities within the novels do not actually exist”* (Jipson, 2022, p. 217). Dit betekent niet dat verschil afwezig is, maar dat het anders geconstrueerd wordt (Thomas, 2018). Daarom is er nood aan een intersectioneel kader dat niet alleen bekende sociale categorieën herkent, maar ook aandacht heeft voor nieuwe vormen van verschil en macht in fantasyverhalen.

Literaire analyse binnen gender- en diversiteitsstudies

Literatuur is een culturele praktijk waarin ideeën over identiteit, macht en normativiteit worden weerspiegeld en hervormd (Nikolajeva, 2010; Trites, 2019). Deze culturele producten en maatschappijkritieken bieden interessante onderwerpen voor gender- en diversiteitsonderzoek omdat ze tonen of in vraag stellen wat als ‘normaal’, ‘anders’ of ‘denkbaar’ wordt beschouwd. In het bijzonder roept jeugdliteratuur pedagogische vragen op: wat leren jonge lezers over zichzelf en de samenleving via deze verhalen? Jeugdliteratuur wordt vaak onder een vergrootglas gelegd vanwege haar veronderstelde opvoedende functie (de Bruijn et al., 2021; Kokkola & Van Den Bossche, 2020). Deze literatuur is niet neutraal, maar draagt impliciete of expliciete boodschappen uit over wat wenselijk, normaal of afwijkend is. Fantasy versterkt dit pedagogische potentieel doordat het alternatieve werelden inzet als maatschappijkritiek en om nieuwe mogelijkheden te verbeelden (Ricoeur, 1986).

Tegelijk tonen maatschappelijke debatten rond jeugdliteratuur hoe literatuur ook een strijdtonel is waar maatschappelijke normen worden bewaakt of uitgedaagd (Reynolds, 2011). Deze debatten onthullen evenveel over de samenleving die ze produceert als over de literatuur

zelf. Vanuit dit perspectief draagt literaire analyse binnen gender- en diversiteitsstudies niet alleen bij aan tekstbegrip, maar ook aan maatschappelijk en pedagogisch bewustzijn. Literatuur leert ons niet enkel over fictieve werelden, maar ook over ideologische structuren die de echte wereld vormgeven.

Magie als symbool van macht

Magie functioneert in fantasyverhalen vaak als een metafoor voor macht, sociale ordening en privilege. Magie creëert vaak de hiërarchieën binnen een fictieve wereld en kan zo symbool staan voor reële vormen van macht. Wie bijvoorbeeld toegang heeft tot magie en tot magische kennis of middelen, staat in veel fantasyverhalen centraal. In die zin maakt fantasy het niet alleen mogelijk om bestaande machtsverhoudingen te tonen, maar ook om ze te vervormen of om te keren. Dit opent ruimte voor alternatieve denkbeelden over macht en biedt tegelijk een kader waarin maatschappelijke ongelijkheid zichtbaar wordt en bekritiseerd kan worden.

Hoewel de rol van magie in YA-fantasy structureel verbonden is met kwesties van macht en identiteit, blijft academisch onderzoek hierover nog beperkt. Jipson (2022) analyseert hoe magie in veel YA-verhalen functioneert als een overdraagbaar systeem dat sociale structuren weerspiegelt of bekritiseert. Hoewel de studie geen peer-reviewed publicatie is, biedt Jipson een interessante eerste aanzet tot het analyseren van magie als sociaal systeem binnen YA-fantasy. Jipson wijst erop dat magie vaak als erfelijk wordt voorgesteld, wat parallellen vertoont met categorieën zoals ras en klasse:

While there are endless magical worlds that have been created by authors, there are specific features about the way magic functions in fantastical settings that seem to follow certain patterns and frameworks that also reenact and support systems of privilege and oppression. (Jipson, 2022, p. 1)

Magie die niet erfelijk is maar aangeleerd via training of mentorschap lijkt op het eerste gezicht minder verbonden lijkt aan hiërarchische systemen. Toch toont Jipson dat ook hier sprake is van controle en uitsluiting. Vragen als “wie bepaalt wie toegang krijgt tot magische training?” maken zichtbaar dat ook aangeleerde magie ingebed is in bredere machtsrelaties.

De overdrachtsvorm van magie blijkt dus cruciaal om de relatie tot identiteit, macht en privilege te begrijpen. Waar Foucault (1982) stelt dat macht geen bezit of vaste eigenschap is, maar ontstaat in sociale relaties en interacties, wordt magie in veel YA-fantasy juist voorgesteld als een inherente kwaliteit of erfelijke kracht, wat het mogelijk maakt om verschil en privilege als iets natuurlijks of essentieels te verbeelden. Magie functioneert zo als een symbolisch systeem dat bestaande machtsstructuren kan bekrachtigen, bevragen of herschrijven. Door de werking van magie te analyseren vanuit een intersectioneel perspectief, wordt het mogelijk om te onderzoeken hoe verschil, uitsluiting en macht binnen fantasywerelden worden geconstrueerd, gereguleerd en eventueel doorbroken.

Focus van dit onderzoek

Probleemstelling

YA-fantasy literatuur leent zich bij uitstek voor kritische reflectie over identiteit, macht en maatschappelijke structuren. Door gebruik te maken van elementen zoals magie en dystopische samenlevingen, creëren auteurs alternatieve werelden waarin sociale ongelijkheid, privilege en uitsluiting op een verbeeldingsvolle manier worden onderzocht. Magie fungeert hierin vaak als metafoor voor macht en sociale ordening.

Hoewel onderzoekers wijzen op de complexe werking van macht en de waarde van een intersectionele benadering in jeugdliteratuur, zijn dergelijke analyses van YA-fantasy beperkt. De rol van magie als structureel onderdeel van machtsdynamieken wordt zelden onderzocht en intersectionaliteit wordt meestal thematisch toegepast zonder systematische methodologie.

Er ontbreekt een analytisch instrument dat toelaat om de verwevenheid van verschillende identiteitscategorieën en hun relatie tot magische systemen en machtsstructuren in kaart te brengen. Zeker in contexten waar magie functioneert als sociaal regulerend mechanisme, is er nood aan een intersectionele benadering die zowel thematisch als structureel inzicht biedt. Deze lacune vormt het uitgangspunt van dit onderzoek.

Onderzoeksvraag

Hoe kan *the wheel of power and privilege* worden aangepast om intersectionele machtsstructuren te analyseren in YA-fantasy literatuur met een focus op magie?

Doelstelling

Met deze masterproef ontwikkel ik een analytisch instrument dat toelaat om intersectionele machtsstructuren in YA-fantasy literatuur systematisch in kaart te brengen. Centraal staat de aanpassing van *the wheel of power and privilege* tot een bruikbare analysetool voor fictieve werelden waarin magie fungeert als machtsmechanisme. Door het model te herwerken, toon ik hoe identiteitscategorieën zoals klasse, etniciteit en magie op elkaar inwerken en hoe die verwevenheid machtsverhoudingen structureert binnen de fantasywereld.

Mijn doel is om onderzoekers, docenten en studenten een toegankelijke en visueel ondersteunde methodologie aan te reiken die intersectionaliteit, privilege en uitsluiting in YA-fantasy concreet kan analyseren. Deze interdisciplinaire benadering stimuleert kritische reflectie over de representatie van macht, identiteit en ongelijkheid in verhalen. Hoewel het model vertrekt vanuit magisch georiënteerde YA-fantasy literatuur, biedt het ook perspectieven voor bredere toepassingen binnen de literatuurstudies, gender- en diversiteitsonderzoek en voor educatieve praktijken waarin kritische reflectie centraal staat.

Methodologie

Onderzoeksmethode

Voor dit onderzoek combineer ik een theoretische herwerking van het model met een illustratie van het gebruik ervan op twee YA-fantasyboeken. Deze masterproef bevindt zich op het snijvlak van (YA-)literatuurstudies, gender-, diversiteits- en intersectionaliteitsstudies. Daarnaast haal ik inspiratie uit mediastudies en verzetsstudies om machtsdynamieken binnen fictieve werelden beter te begrijpen.

De eerste fase van mijn onderzoek richt zich op de theoretische aanpassing van *the wheel of power and privilege* aan een fantasy context. Dit intersectioneel model werd ontwikkeld door Sylvia Duckworth en Olena Hankivsky (Spanu & Gill, 2024) en visualiseert hoe identiteitscategorieën zoals gender, etniciteit, klasse en seksualiteit zich verhouden tot elkaar en tot macht en privilege. Tegelijkertijd behoudt het model het intersectionele karakter doordat het toestaat om verschillende identiteitsassen samen te zien met hun verhouding tot macht.

Fig. 1. The wheel of power and privilege aangepast aan Canadese context (Spanu & Gill, 2024, p. 4)

De afbeelding toont een aan Canadese context aangepaste versie van *the wheel of power and privilege* (Spanu & Gill, 2024, p. 4). Buiten de cirkel worden de identiteitsassen vermeld die in een spiesje van de cirkel verder worden uitgewerkt. Bijna elke spies heeft drie mogelijke posities waarop een persoon of sociale groep zich kan situeren. Die aan de buitenzijde is de meest gemarginaliseerde positie en is soms onderhevig aan discriminatie. De positie in het midden van de cirkel heeft het meeste macht en privilege. *The wheel of power and privilege* kan worden gebruikt om te reflecteren over posities van een persoon of sociale groep ten opzichte van macht, privilege en marginalisatie (Spanu & Gill, 2024, p. 3). Het voordeel aan *the wheel of power and privilege* is dat het onderzoekers herinnert en uitdaagt om minder voor de hand liggende identiteitscategorieën te bevragen. Dit is wat Matsuda (1991) omschrijft als “asking the other question”:

“When I see something that looks racist, I ask, “Where is the patriarchy in this?” When I see something that looks sexist, I ask, “Where is the heterosexism in this?” When I see something that looks homophobic, I ask, “Where are the class interests in this?”
(Matsuda, 1991a, p. 1189)

Het model is waardevol binnen sociaal-wetenschappelijk onderzoek en kan relevant zijn binnen literatuuronderzoek om te reflecteren over de identiteit van personages en hun verhouding tot macht. Het is echter niet in oorsprong ontworpen voor fantasy werelden waarin magie voor andere machtsstructuren zorgt en waar unieke identiteitsassen kunnen voorkomen. Mijn doel is om *the wheel of power and privilege* aan te passen zodat het toepasbaar wordt op YA-fantasyboeken waarin andere identiteitsassen een rol spelen. Om tot deze fantasy identiteitscategorieën te komen bestudeer ik twee YA-fantasyboeken waarin magie een belangrijke rol speelt: *Children of Blood and Bone* van Tomi Adeyemi en *Shadow and Bone* van Leigh Bardugo. Hiervoor werk ik met contextualised close reading en een thematische analyse waarbij ik citaten in de YA-fantasy boeken aanduid die betrekking hebben tot één of meerdere vooropgestelde thema's. Ik gebruik volgende codeerthema's: *intersecties van identiteit, magie en identiteit, magie als privilege/ onderdrukking*. Uit de corpus definieer ik per boek bijkomend onderliggende codes (Naeem et al., 2023).

Op basis van de thematische analyse maak ik een aangepaste versie van *the wheel of power and privilege* voor het bestuderen van personages in YA-fantasy. De categorie magie krijgt hierin een belangrijke plaats. Ook de categorieën gender, leeftijd, (dis)abiliteit, etniciteit, sociaal-economische status en seksualiteit krijgen een plaats in het aangepaste model. Daarnaast worden ze aangevuld met categorieën die in de fictieve werelden belangrijk zijn. Hoewel het betrekken van minder voor de hand liggende identiteitscategorieën tot nieuwe en onverwachte inzichten kan leiden (Matsuda, 1991b), ben ik beperkt in het aantal assen die ik kan opnemen in het model om het leesbaar en overzichtelijk te houden.

Er zijn echter enkele belangrijke kanttekeningen aan *the wheel of power and privilege*. Als eerste is het cruciaal om op te merken dat iemand in bepaalde categorieën een geprivilegeerde positie kan innemen en op andere een gemarginaliseerde (Windsong, 2018, p. 137). Daarnaast kunnen posities die mensen innemen doorheen hun leven veranderen. Het allerbelangrijkste is echter het besef dat deze identiteitscategorieën, net als gender, sociale constructies zijn (Butler, 1988, p. 522; Windsong, 2018). Deze sociale constructies zijn een weerspiegeling van de samenleving in deze plaats en tijd. Ze helpen om te begrijpen, te bestuderen en te beschrijven, maar de realiteit is altijd veel complexer en genuanceerder.

De tweede fase van mijn onderzoek is een illustratie van het gebruik van dit aangepaste model voor het bestuderen van YA-fantasy literatuur. Dit demonstreer ik met dezelfde twee YA-fantasy boeken. Per boek maak ik aanpassingen aan het model waarbij niet alleen de identiteitscategorieën die ik bestudeer verschillend kunnen zijn, maar ook de mogelijke posities

ervan. Elk boek speelt zich namelijk in een andere fictieve wereld af waar de sociale verhoudingen en machtsdynamieken anders kunnen zijn ten opzichte van elkaar en van de reële wereld. Daarmee toon ik hoe onderzoekers actief *the wheel of power and privilege* kunnen adapteren. Met deze aangepaste versies van het model bestudeer ik twee personages uit YA-fantasyboeken aan de hand van contextualised close reading, een methode die gedetailleerde tekstanalyses combineert met aandacht voor de bredere context binnen en buiten de tekst (Joosen, 2023, p. 148).

Ik ben mij ervan bewust dat twee boeken onvoldoende zijn om een volledig model te creëren en dat het illustreren van de tool met dezelfde boeken als waarmee ik de tool opbouw, geen neutrale illustratie is. Elke fantasy wereld is anders en kan andere sociale machtsverhoudingen hebben. Omdat het voor de focus van mijn masterproef onmogelijk is om alle YA-fantasyboeken met magie te bestuderen, tracht ik met mijn masterproef bij te dragen aan de manier waarop onderzoekers intersectionaliteit kunnen bestuderen, eerder dan een definitief model te ontwerpen.

Corpus

Mijn corpus bestaat uit twee YA-fantasy boeken die telkens het eerste deel van een trilogie zijn. Het eerste boek van een reeks biedt een goede weerspiegeling van de fictieve wereld, identiteit van de hoofdpersonages en voor welk doel ze strijden. Door mij te beperken tot het eerste boek in plaats van de volledige reeks kan ik deze grondiger analyseren. Ik kies om twee YA-boeken te analyseren omdat dit een diverser beeld geeft van de manieren waarop magie werkt in YA-fantasy dan wanneer ik slechts één reeks zou bestuderen. De boeken waaruit mijn corpus bestaat, zijn *Children of Blood and Bone* van Tomi Adeyemi en *Shadow and Bone* van Leigh Bardugo. Ik analyseer de onvertaalde, Engelstalig werken zodat ik zo dicht mogelijk bij de verwoording van de auteurs zelf kan blijven.

Ik kies deze YA-fantasyboeken op basis van de rol die magie speelt in hun verhaal en op basis van hun populariteit op Goodreads. Goodreads is het grootste sociale netwerk voor boekenliefhebbers wereldwijd, waar gebruikers hun leesgedrag kunnen catalogiseren, recensies schrijven en gepersonaliseerde boekaanbevelingen ontvangen (Murray, 2021). Hoewel Goodreads waardevolle inzichten biedt in lezersbeoordelingen, is het belangrijk om kritisch te blijven tegenover een platform als Goodreads, dat tegelijkertijd functioneert als een commercieel gestuurd algoritme, waarbij gebruikersdata wordt vermarkt en niet alle lezersgroepen wereldwijd even sterk vertegenwoordigd zijn (Murray, 2021). De populariteit op Goodreads weerspiegelt dus vooral de mening van de Engelstalige en digitale lezersgemeenschap. Toch vormt het een nuttige bron om inzicht te krijgen in de receptie van boeken wanneer YA-fantasy weinig aandacht krijgt binnen academisch onderzoek.

Aangezien mijn onderzoek focust op de rol die magie speelt als machtsmechanisme, is het cruciaal dat magie belangrijke is in de boeken die ik bestudeer. Daarom kies ik mijn corpus uit de verzameling *YA Magic Books* op Goodreads en niet uit de bredere verzameling *Young Adult Fantasy Books*. In niet elk fantasy boek speelt magie een rol, laat staan een toonaangevende rol. De verzameling *Young Adult Fantasy Books* bevat bijvoorbeeld boeken van Holly Black en Sarah J. Maas, die minder complexe magiesystemen hebben dan bijvoorbeeld de Harry Potter boeken in de verzameling *YA Magic Books*. De twee YA-fantasy boeken die ik uitkies, komen uit deze verzameling en in het plot van deze verhalen heeft magie een dominante rol. Zo worden mensen met met magische krachten onderdrukt in *Children of Blood and Bone*, terwijl magische krachten in *Shadow and Bone* net voor een hogere sociale status zorgen. Door deze twee verschillende benaderingen van magie te betrekken, krijgt mijn onderzoek een rijker beeld van hoe magie in relatie staat tot andere identiteitscategorieën. Op Goodreads krijgt *Shadow and Bone* 1.021.714 ratings, met een gemiddelde van 3,92 van de 5 sterren. *Children of Blood and*

Bone krijgt 237.428 ratings met een gemiddelde van 4,11. Dat *Shadow and Bone* zoveel meer ratings krijgt dan *Children of Blood and Bone* kan, naast grote populariteit en de Netflix-adaptatie, te verklaren zijn aan de eerdere publicatiedatum. *Shadow and Bone* kwam in 2012 uit en zette mee de beweging naar YA-fantasy in, terwijl *Children of Blood and Bone* al tijdens die populariteit uitkwam, namelijk in 2018. Ondanks het tijdsverschil tussen beide boeken bieden ze samen een divers perspectief op hoe magie en macht in YA-fantasy worden voorgesteld, doordat ze elk vanuit een andere context en insteek thema's als onderdrukking, hiërarchie en identiteit belichten.

Positionaliteit

Voor een kritische reflectie op mijn onderzoek maak ik gebruik van de aandachtspunten van Demar en Haraway. Demar (2024) pleit voor transparantie over persoonlijke interesses die onderzoek starten, omdat deze attitudes het onderzoek beïnvloeden. Ook geeft Demar (2024) aan dat het belangrijk is om aandacht te geven aan emoties die opkomen tijdens of over het onderzoek in het kader van emotionele reflexiviteit. Mijn keuze voor dit onderzoeksthema is niet neutraal en is ingegeven door mijn affiniteit met YA-fantasy literatuur. Specifiek de werking van magie en hoe de personages een impact proberen hebben op de wereld interesseert mij, wat zich duidelijk reflecteert in mijn onderzoeksvraag.

Daarnaast is mijn eigen positie als beginnende onderzoeker en hoe die zich verhoudt ten opzichte van mijn onderzoek belangrijk aangezien die voortkomt uit een specifieke positie en dus nooit neutraal of universeel objectief kan zijn (Haraway, 1988). Haraway stelt dat alle kennis gesitueerd is. Ik positioneer mijzelf als een witte, cis-gender, neurodiverse, able-bodied vrouw van in België geboren ouders van middenklasse. Mijn geprivilegeerde positie kan maken dat ik minder gevoelig ben om marginalisering in de YA-fantasy boeken op te sporen die ik niet uit eigen ervaring heb meegemaakt. In lijn met Haraway's concept van 'embodied objectivity' (1988, p. 581) betekent dit niet dat mijn perspectief minder geldig is, maar juist dat het belangrijk is om deze positie te erkennen en te reflecteren over hoe dit mijn interpretatie van machtsstructuren in YA-literatuur kleurt. Zo beïnvloedt mijn neurodiversiteit hoe ik literatuur lees en interpreteer wat maakt dat ik YA-fantasy misschien op een andere manier analyseer dan neurotypische onderzoekers. Dit illustreert hoe kennisproductie altijd voortkomt uit specifieke lichamelijke en neurologische ervaringen en hoe er niet één universeel geldige manier van lezen, analyseren of interpreteren bestaat.

Naast de invloed van mijn persoonlijke positie is het ook van belang om rekening te houden met de ervaringen en perspectieven van anderen (Demar, 2024). Deze andere personen zijn vaak het studieobject in onderzoek, in mijn onderzoek de hoofdpersonages van YA-fantasy literatuur. Demar wijst op de uitdaging om de denk- en kijkwijze van iemand anders te proberen overnemen. Literatuur maakt het inleven in iemand anders iets gemakkelijker doordat je als lezer vaak wordt meegenomen in het hoofd van de andere persoon, terwijl dat in onderzoek met levende mensen veel moeilijker is.

Demar (2024) vraagt ook aandacht voor de macht van academische instellingen zoals universiteiten, die ons denken en schrijven beïnvloeden. Ook Haraway (1988) benadrukt dat kennisproductie altijd plaatsvindt binnen bestaande machtsstructuren, waaronder universiteiten. Deze academische instellingen bepalen wie toegang krijgt tot kennis, wat geldt als kennis en hoe deze kennis wordt geproduceerd. Kennis is dus nooit neutraal of universeel, maar verankerd in specifieke sociale, culturele en institutionele machtsstructuren. Als masterstudent in de interuniversitaire en interdisciplinaire master Gender en Diversiteit merk ik hoe verschillende universiteiten, disciplines en vakgroepen elk hun eigen epistemologische voorkeuren en academische normen hanteren. Dit vergroot mijn bewustzijn over hoe vanzelfsprekendheden, blinde vlekken en machtsverhoudingen mee vorm geven aan wat als

‘wetenschappelijk’ of ‘legitiem’ geldt. Hoewel ik mijn onderzoek benader vanuit een intersectioneel en feministisch perspectief, ben ik mij ervan bewust dat ook dit kader niet volledig is en dat mijn blik gevormd wordt door mijn eigen achtergrond, opleiding en privileges. Door mijn positionaliteit expliciet te maken, tracht ik verantwoordelijkheid te nemen voor mijn keuzes en ruimte te laten voor kritische bevraging en nieuwe perspectieven.

Ontwikkeling van *the wheel of power and privilege* voor YA-fantasy

Thematische analyse en codeerproces

Voor de adaptatie van *the wheel of power and privilege* naar een fantasycontext waarin magie een prominente rol speelt, vertrek ik van de thematische analyse van twee YA-fantasyboeken, *Shadow and Bone* en *Children of Blood and Bone*. Per boek codeer ik passages die aansluiten bij de door mij opgestelde thema's: *intersecties van identiteit*, *magie en identiteit*, *magie als privilege/ onderdrukking*. Tijdens het lezen van de boeken laat ik ruimte voor nieuwe codes die onder deze drie thema's passen.

Na het coderen vergelijk ik de onderliggende codes tussen de twee boeken. Hierbij analyseer ik gelijkenissen en verschillen om te bepalen hoe identiteitsconstructies en magische systemen samenhangen. Op basis van deze vergelijking herschik ik twee codes die ik aanvankelijk bij *Shadow and Bone* onder het thema *magie als privilege/onderdrukking* had gecategoriseerd. Deze codes blijken beter te passen bij het thema *magie en identiteit*, omdat zij eerder verwijzen naar magie als een aspect van identiteitsvorming en verschillen in sociale status, dan naar privilege of onderdrukking.

Naast deze herschikking van codes levert de vergelijking ook bredere inzichten op. Zo stel ik vast dat er tussen beide YA-fantasyboeken inhoudelijke overlap bestaat tussen de codes onder *intersecties van identiteit* en de codes onder *magie en identiteit*, ook al worden ze met verschillende omschrijvingen benoemd. Deze overlap vormt een belangrijke leidraad bij de aanpassing van *the wheel of power and privilege*. De afbeelding hieronder toont een overzicht van de gedefinieerde codes en de verbanden tussen de codes bij *Shadow and Bone* en *Children of Blood and Bone*.

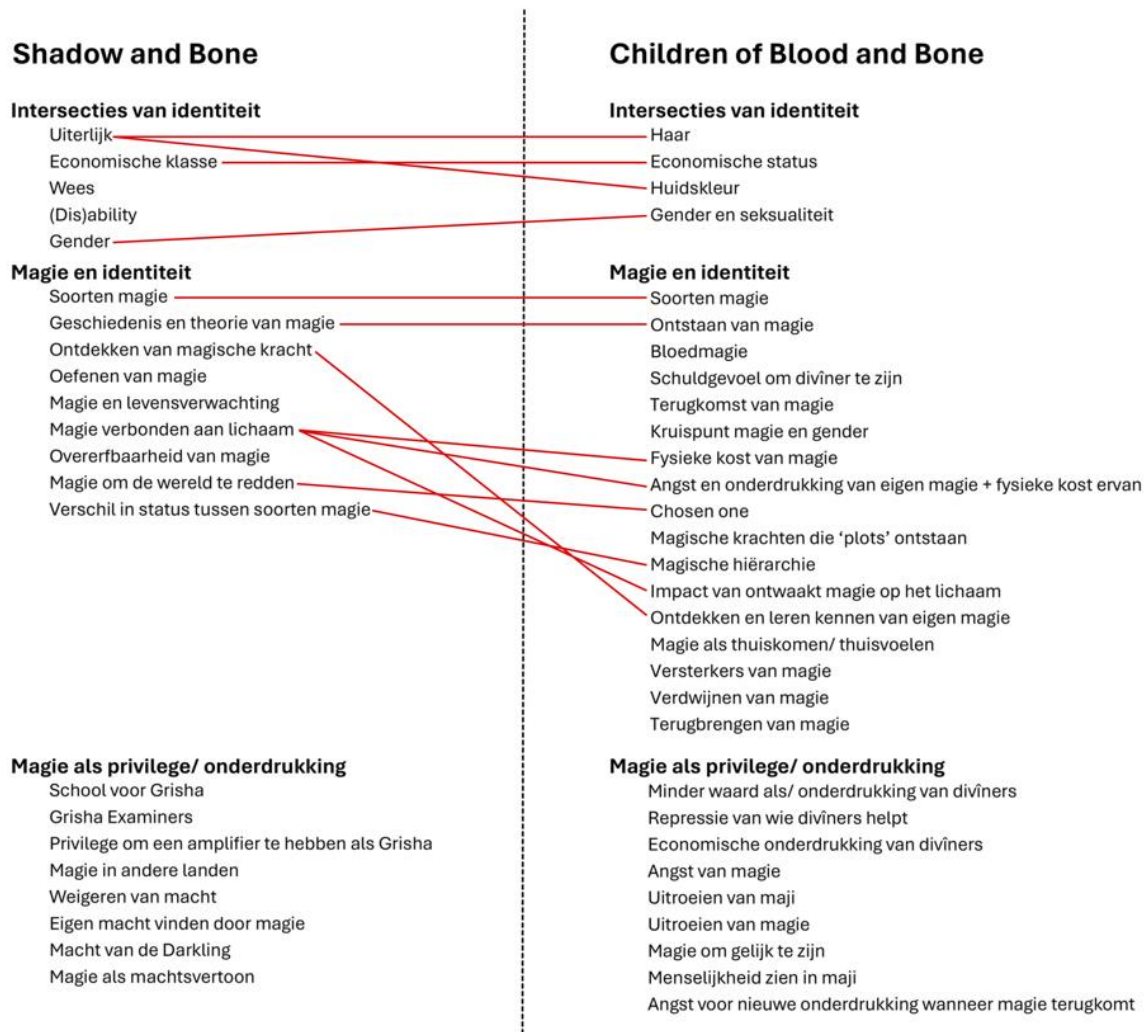

Fig. 2 Overzicht linken tussen codes

Opbouw van het aangepaste model

Op basis van de thematische analyse en de vooraf bepaalde categorieën stel ik twaalf categorieën op: 'gender', 'age', '(dis)ability', 'sexuality', 'financial resources', 'family support', 'skin color', 'part of the world', 'citizenship', 'magic', 'magical education' en 'magical control'. Ik kies voor Engelstalige termen omdat de boeken die ik bestudeer Engelstalig zijn en zodat het model gemakkelijker binnen ander onderzoek kan worden gebruikt. Voor de leesbaarheid van het model heb ik voor twaalf categorieën gekozen, wat betekent dat andere relevante categorieën niet worden opgenomen. Afhankelijk van het onderzoek kan het echter nuttig zijn om andere categorieën zoals religie of taal te betrekken. In een fantasy context is daarnaast ook meer aandacht nodig voor mogelijke nieuwe categorieën en mogelijke verschillen in machtsstructuren die specifiek zijn binnen die fantasywereld.

Hieronder presenteer ik twee varianten van *the wheel of power and privilege*: één waarbij het hebben van magie voor macht zorgt en één waarbij mensen met magische krachten onderdrukt worden. De figuur hieronder toont de aangepaste versie van *the wheel of power and privilege* waarbij magie voor macht zorgt.

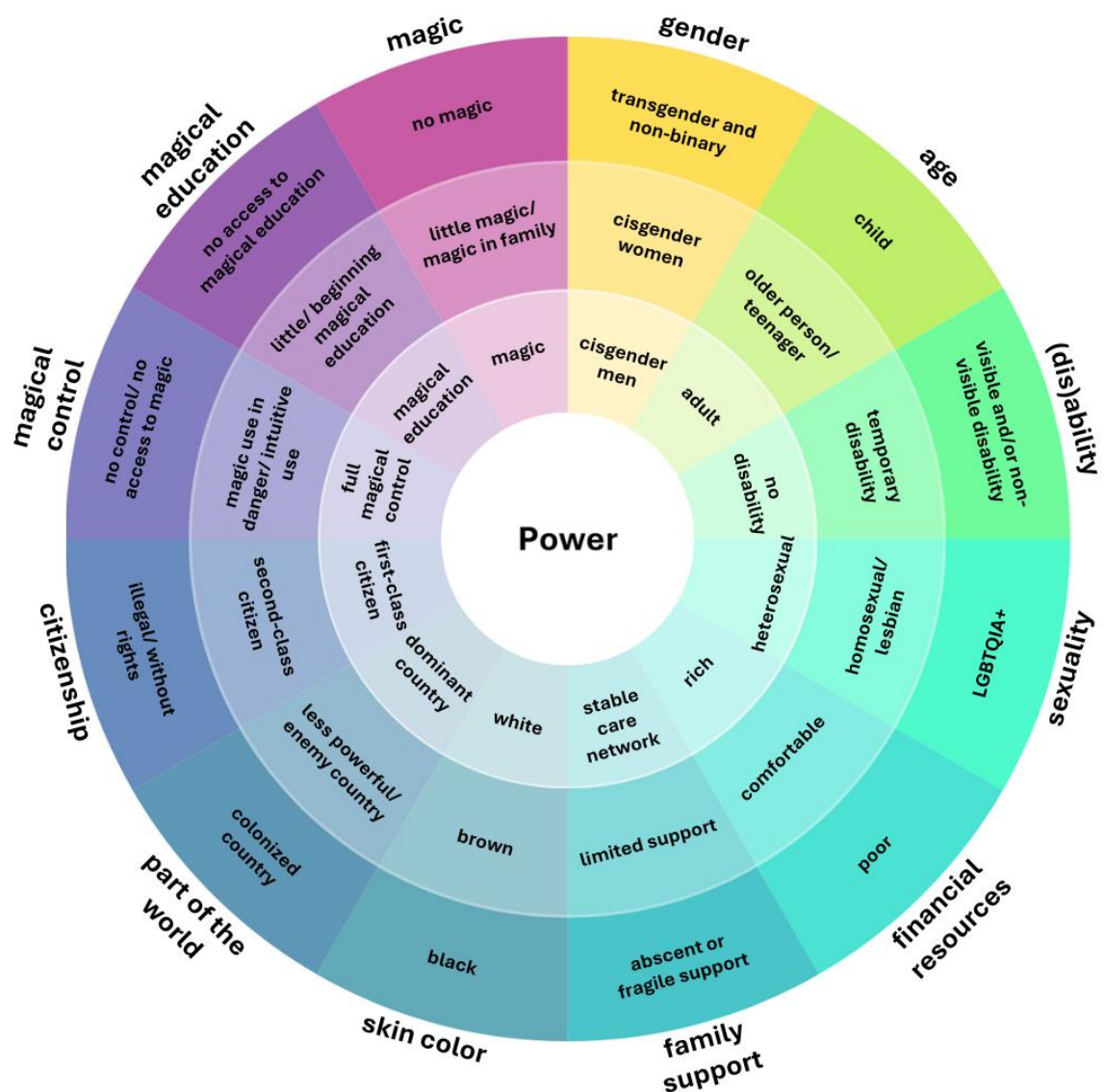

Fig. 3 The wheel of power and privilege aangepast aan YA-fantasy waarin magie voor macht zorgt

De volgende figuur toont de aangepaste versie van *the wheel of power and privilege* waarbij magie onderdrukt wordt. Deze aanpassing heeft invloed op de categorieën 'magic', 'magical education' en 'magical control'. De mogelijke posities bij deze drie categorieën worden omgedraaid. De andere negen categorieën blijven ongewijzigd.

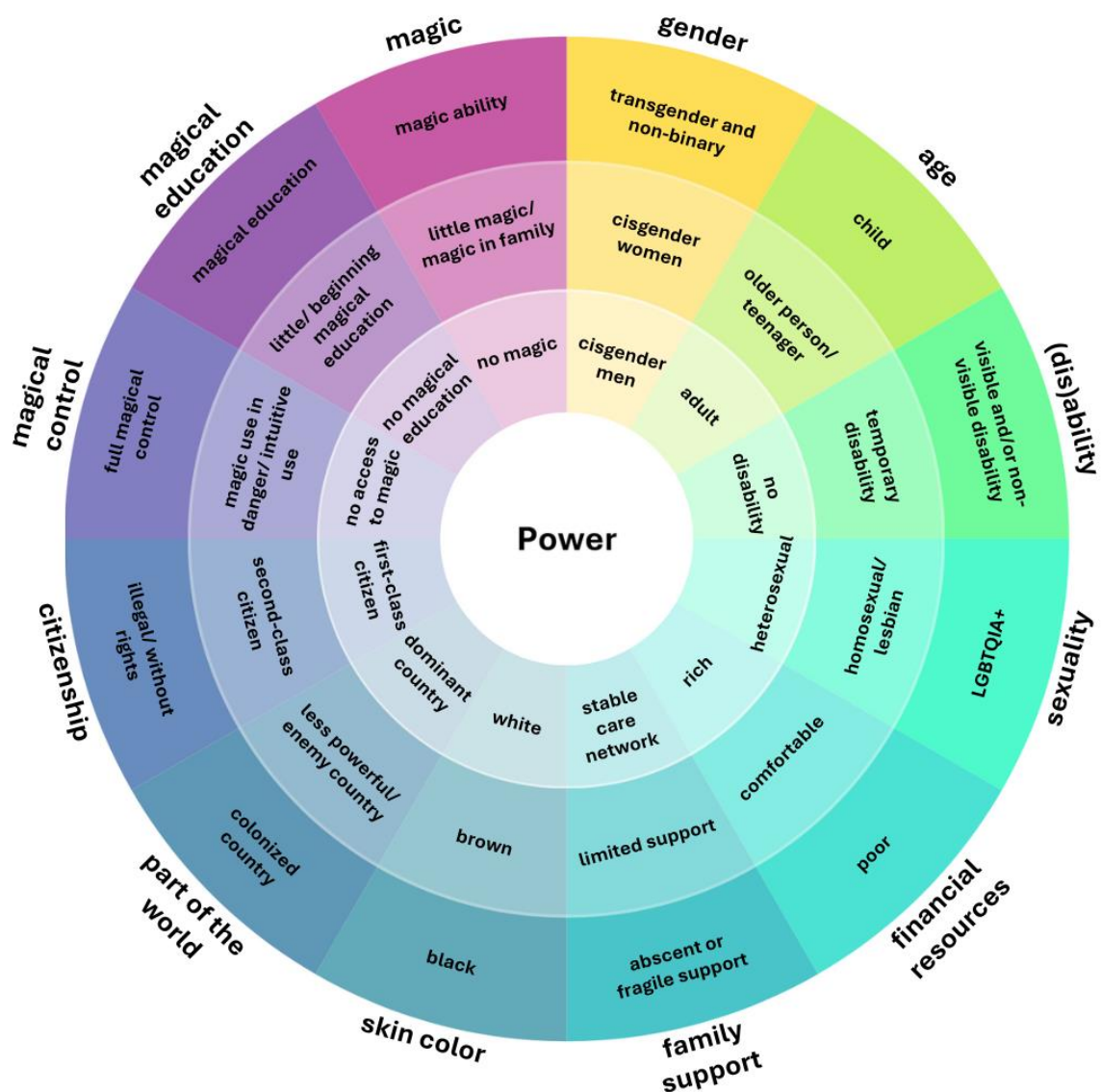

Fig. 4 The wheel of power and privilege aangepast aan YA-fantasy waarin magie wordt onderdrukt

Toelichting van de categorieën

Hieronder licht ik de keuzes voor de twaalf categorieën en de mogelijke posities op deze categorieën toe. Belangrijk is om nogmaals te duiden dat deze categorieën een afspiegeling zijn van de sociale constructies in de fictieve samenleving en een essentialisering zijn van de fictieve realiteit. De ervaringen van personages in fictie zijn net zoals de ervaringen van echte mensen veel complexer en genuanceerder dan dit model en de posities binnen deze categorieën kunnen omvatten.

Met gender bedoel ik de genderidentiteit van een personage en niet het toegewezen geslacht bij de geboorte. Cisgender mannen hebben vaak het meeste macht en transgender en non-binaire personen vaak het minste. Cisgender vrouwen zitten op vlak van machtspositie in het midden. Dit is ook het geval in *Shadow and Bone* en *Children of Blood and Bone* waar mannen vaker in machtsposities zoals koningen en leiders staan en er geen trans- en non-binaire personages voorkomen.

Leeftijd is, zoals Trites (2019) en Nikolajeva (2010) aangeven, relevant binnen een intersectionele analyse van kinder- en YA-literatuur omdat de hoofdpersonages meestal kinderen en jongeren zijn die afwijken van de volwassen norm. Nikolajeva (2010, p. 8) noemt deze norm “aetonormativity”. Volwassenen zijn in het aangepaste model dus de norm terwijl kinderen het gemarginaliseerde uiterste zijn. Oudere volwassenen en jongeren plaats ik in de middelste positie.

Ik kies voor de brede categorie (dis)ability die in dit model alles omvat van aangeboren en permanent beperkingen en chronische ziekten tot tijdelijke beperkingen en van zichtbare tot onzichtbare beperkingen. In andere onderzoeken kan deze categorie opgesplitst worden in verschillende categorieën met aandacht voor bijvoorbeeld neurodiversiteit en mentale gezondheid. Aangezien dit echter niet frequent voorkomt in YA-fantasy bundel ik deze verschillende categorieën tot de ruime categorie (dis)ability. In het aangepaste model hebben personen zonder beperking het meeste macht, personen met een tijdelijke beperking wat minder macht en personen met een beperking het minste macht.

Seksualiteit is in YA-literatuur vaak belangrijk omdat de hoofdpersonages stappen zetten in het exploreren van hun seksualiteitsbeleving. Daarnaast is het interessant om te observeren hoe impliciete vormen van seksualiteit worden weergegeven in de fantasycontext. Zowel Alina in *Shadow and Bone* als Zélie in *Children of Blood and Bone* ervaren bijvoorbeeld seksuele intimidatie door mannelijke personages, wat heteronormativiteit impliceert. In het model plaats ik heteroseksualiteit daarom als positie met het meeste macht, in het midden homoseksualiteit en in de marge de overige seksuele orientaties.

De vooropgestelde categorie sociaal-economische status maak ik concreet met de categorie financiële middelen aangezien rijkdom en armoede vaak centraal staan in YA-fantasy, zo ook in *Shadow and Bone* en *Children of Blood and Bone*. Personages kunnen binnen deze categorie drie posities innemen: rijk, comfortabel en arm. Daarbij zorgt rijk zijn voor meer macht dan arm zijn. Deze categorie focust op de directe financiële middelen van het personage of hun gezin. Sociaal-economische status is uiteraard breder dan alleen de financiële middelen van een personage en kan uitgediept worden met extra categorieën zoals beroep (van de zorgfigu(u)r(en)) en soort woning.

Aangezien de meeste hoofdpersonages in YA-fantasy jongeren zijn, is de aan- of afwezigheid van zorgfiguren een bepalende factor in hun identiteit en macht. De categorie gezinsondersteuning omvat (biologische) ouders, mentors en gekozen families (*chosen family*). Personages kunnen binnen deze categorie drie posities innemen: een stabiel zorgnetwerk, beperkte ondersteuning of de afwezigheid van ondersteuning. Het hebben van een stabiel zorgnetwerk, bijvoorbeeld betrokken zorgfiguren of een ondersteunend gezin plaatst personages in een positie met meer macht dan personages die bijvoorbeeld wees zijn of onbetrouwbare zorgfiguren kennen. Dit sluit aan bij Nabergoj (2017) die stelt dat wees zijn zorgt voor een machteloze positie.

De oorspronkelijk voorgestelde categorie etniciteit vervang ik door drie afzonderlijke categorieën: huidskleur, deel van de wereld en burgerschap. Ras en etniciteit worden namelijk op een andere manier geconstrueerd in de fantasywerelden dan in onze samenleving (Jipson, 2022, p. 217; Thomas, 2018). In dit model geeft een witte huidskleur het meeste macht en hoe donkerder de huidskleur, hoe minder macht een personage heeft. Hoewel dit vaak zo is, kan het ook zijn dat personages binnen fantasy op vlak van huidskleur geen machtsverschil ervaren, maar net wel op andere identiteitsassen die verbonden zijn met ons begrip van etniciteit. Daarom is het belangrijk om categorieën te betrekken die meer aansluiten bij de fantasywereld en diepgaander kijken naar machtsdynamieken rond ras en etniciteit. Zo kan het waardevol zijn

om de plaats van een personage in de fantasywereld te bekijken. Is het personage inwoner van een dominant en machtig land of net van een 'zwakker' of 'vijandig' land? Het land kan ook gekoloniseerd worden door een ander land, wat voor een gemarginaliseerde ervaring kan zorgen. Als derde categorie onder etniciteit neem ik burgerschap op. Burgerschap houdt de waarde en plaats van een personage in een land in. Waar deel van de wereld het land van een personage op wereldschaal bekijkt, focust burgerschap op het personage in dat land, ongeacht de status van dat land in de wereld. Een personage kan een eersterangsburger zijn met veel macht, een tweederangsburger met minder macht en minder rechten of kan illigaal in een land verblijven en geen rechten hebben. Deze drie categorieën die onze notie van ras en etniciteit in fantasy beschrijven, kunnen uitgebreid worden met andere relevante categorieën zoals de categorie taal. In sommige YA-fantasyverhalen komen andere soorten voor dan mensen en vormt een hiërarchie hiertussen een soort racialisering. In dit geval is het relevant om dit als categorie op te nemen.

In deze aangepaste versie van *the wheel of power and privilege* analyseer ik het concept magische krachten vanuit drie categorieën die samenhangen, maar elk eigen accenten leggen. Deze opsplitsing zal echter niet voor elk YA-fantasyboek even relevant zijn. De drie categorieën krijgen een andere invulling in het model waar magie voor macht zorgt ten opzichte van het model waar magie onderdrukt wordt. De eerste categorie is magie zelf: wordt het hebben van magische krachten onderdrukt of geeft magie net macht? Magische scholing is de tweede categorie: is het krijgen van magische educatie een privilege of gebeurt dit in het geheim? De derde categorie is magische controle: in welke mate kunnen personages hun magie controleren? Ook deze drie categorieën kunnen anders worden ingevuld afhankelijk van het verhaal. Wanneer er bijvoorbeeld geen magische scholing bestaat in de fantasycontext, kan deze categorie worden weggelaten. En wanneer er een sterke hiërarchie heerst tussen bepaalde soorten magie, kan dit net als extra categorie worden opgenomen.

Kritische reflectie op het model

Dit intersectioneel model is ontworpen als een flexibel hulpmiddel dat onderzoekers kunnen aanpassen aan de unieke machtsstructuren van fictieve werelden. De gekozen categorieën kunnen als basis dienen, maar moeten steeds kritisch geëvalueerd worden in functie van de specifieke machtsdynamieken en het sociaal-politieke systeem van de onderzochte verhaalwereld. Tegelijkertijd is het belangrijk om te erkennen dat het model zelf een abstracte weergave is van de sociale realiteit, waarbij machtsstructuren als stabiel of onveranderlijk worden voorgesteld. In werkelijkheid zijn machtsverhoudingen, zowel in onze samenleving als in fictieve werelden, voortdurend in beweging. De dominante groepen die baat hebben bij bestaande privileges en machtsstructuren hebben er belang bij deze in stand te houden, vaak via impliciete of expliciete regulering van rechten en normen. In veel YA-fantasyverhalen positioneren hoofdpersonages zich hier net tegenover: zij verzetten zich tegen de bestaande orde en streven naar sociale verandering (Fritz, 2014; Harvey, 2017; Trites, 2019). Het gebruik van *the wheel of power and privilege* vraagt dan ook om aandacht voor de agency van personages: hoe ondermijnen zij de bestaande machtsstructuren, hoe heronderhandelen zij hun positie binnen sociale categorieën en welke spanningen ontstaan er wanneer het gevestigde systeem wordt uitgedaagd?

Daarnaast volgt dit aangepaste model grotendeels bestaande sociale categorieën vanuit een westers, hedendaags perspectief. Daarmee reflecteert het in zekere zin de normen van mijn eigen samenleving. Voor fictieve werelden waar andere normen, categorieën of hiërarchieën centraal staan, is het noodzakelijk om kritisch te reflecteren of het model aangepast of uitgebreid moet worden om die unieke wereld te kunnen weergeven. In sommige verhalen is homoseksualiteit de norm of zijn sociale hiërarchieën niet gebaseerd op huidskleur, burgerschap of geografische afkomst, maar op verhoudingen tussen verschillende soorten

wezens. Thomas (2018) en Jipson (2022) wijzen erop dat dergelijke machtsverhoudingen vaak fungeren als metaforen voor raciale ongelijkheden in de echte wereld. Ten slotte hoeft het gebruik van het model zich niet te beperken tot menselijke personages. Ook niet-menselijke wezens, zoals feeën, shapeshifters en draken, kunnen binnen YA-fantasyverhalen onderworpen zijn aan machtsstructuren die gelijkenissen vertonen met menselijke systemen van uitsluiting en privilege. Zo nodigt *the wheel of power and privilege* uit tot voortdurende herwerking in dialoog met het onderzochte materiaal en tot kritische reflectie van categorieën we als vanzelfsprekend beschouwen.

Illustratie van *the wheel of power and privilege* voor YA-fantasy

In dit deel illustreer ik hoe onderzoekers met het model specifieke YA-fantasy literatuur kunnen bestuderen. Dit demonstreer ik met dezelfde YA-fantasyboeken *Shadow and Bone* en *Children of Blood and Bone*. Hiervoor bespreek ik bij elk boek hoe een belangrijk personage zich verhoudt tot macht en privilege. Per boek geef ik eerst een korte samenvatting waarna ik een visuele weergave geef van de positie van het personage op de verschillende categorieën in *the wheel of power and privilege*. *Shadow and Bone* demonstreer ik aan de hand van het eerder gemaakte model waarbij magie voor macht zorgt. Voor *Children of Blood and Bone* pas ik enkele categorieën in het model waarbij magie onderdrukt wordt aan zodat het aansluit bij de fictieve wereld.

Shadow and Bone

Leigh Bardugo is een Israëliisch-Amerikaanse schrijfster van Spaanse, Russische en Litouws-Joodse afkomst. *Shadow and Bone*, het eerste deel in de Grishaverse-reeks, speelt zich af in het fictieve land Ravka dat geïnspireerd is op het Russische Rijk onder de tsaren. Ravka is al eeuwen in strijd met *the Shadow Fold*, een schaduwvlakte die door het land snijdt. In deze wereld worden kinderen getest op magische aanleg. Wie magie bezit, wordt erkend als Grisha en krijgt een magische opleiding. Grisha hebben een hogere sociale status, aangezien hun krachten als waardevol worden beschouwd in de strijd. De magische krachten van hoofdpersoon Alina worden ontdekt en maken van haar de ‘Chosen One’ die de schaduwvlakte kan bestrijden. Alina moet echter eerst haar magie leren gebruiken. Gaandeweg leert Alina dat de magische leider ‘the Darkling’ niet het beste voor heeft met Ravka, maar zelf meer macht wil krijgen door haar magie te gebruiken.

In wat volgt analyseer ik Alina’s identiteits- en machtsposities aan de hand van *the wheel of power and privilege* waarbij magie voor macht zorgt (zie Fig. 5). Op *the wheel of power and privilege* duid ik per categorie aan op welke positie Alina zich bevindt ten opzichte van macht, privilege en uitsluiting en hoe sommige posities verschuiven doorheen het boek.

Alina is een wit, able-bodied, heteroseksueel tienermeisje dat opgroeide in het weeshuis van hertog Keramsov. In het begin van het boek heeft Alina geen magische krachten en krijgt ze dus ook geen magische scholing. Doorheen het boek verschuift haar positie op de drie categorieën die met magie te maken hebben. Zo gaat Alina van helemaal geen magische krachten naar magische krachten wanneer ze als assistent cartograaf bij het eerste leger (het leger van mensen zonder magische krachten) de Shadow Fold doorkruist en ze zichzelf, haar regiment en beste vriend Mal red tegen een aanval van volcra (wezens die in de Shadow Fold leven en het onveilig maken voor mensen). Instinctief gebruikt ze haar magie in levensgevaar: “*Something inside me gave way, in fury, in hopelessness, in the certainty of my own death.*” (Bardugo, 2012, p. 29). Alina heeft echter geen gewone magie, maar is een Lichtbeheerser, met lichtmagie die van pas komt in de strijd van Ravka tegen de Shadow Fold:

“*For hundreds of years, the Shadow Fold has been doing our enemies’ work, closing off our ports, choking us, making us weak. If you’re truly a Sun Summoner [Lichtbeheerser], then your power could be the key to opening up the Fold – or maybe even destroying it.*” (Bardugo, 2012, p. 54)

Alina wordt van eenvoudig meisje de ‘Chosen One’ (Fritz, 2014; Harvey, 2017; Trites, 2019). Ze leert namelijk dat zelfs the Darkling, de machtigste Grisha, niet tegen de Shadow Fold op kan: “*For the first time, it occurred to me that the Fold was the one place where the Darkling was helpless, where his powers meant nothing.*” (Bardugo, 2012, p. 151). Alle hoop om de Shadow Fold te verslaan rust op Alina, die nog maar pas haar magische krachten heeft ontdekt en er nog geen controle over heeft.

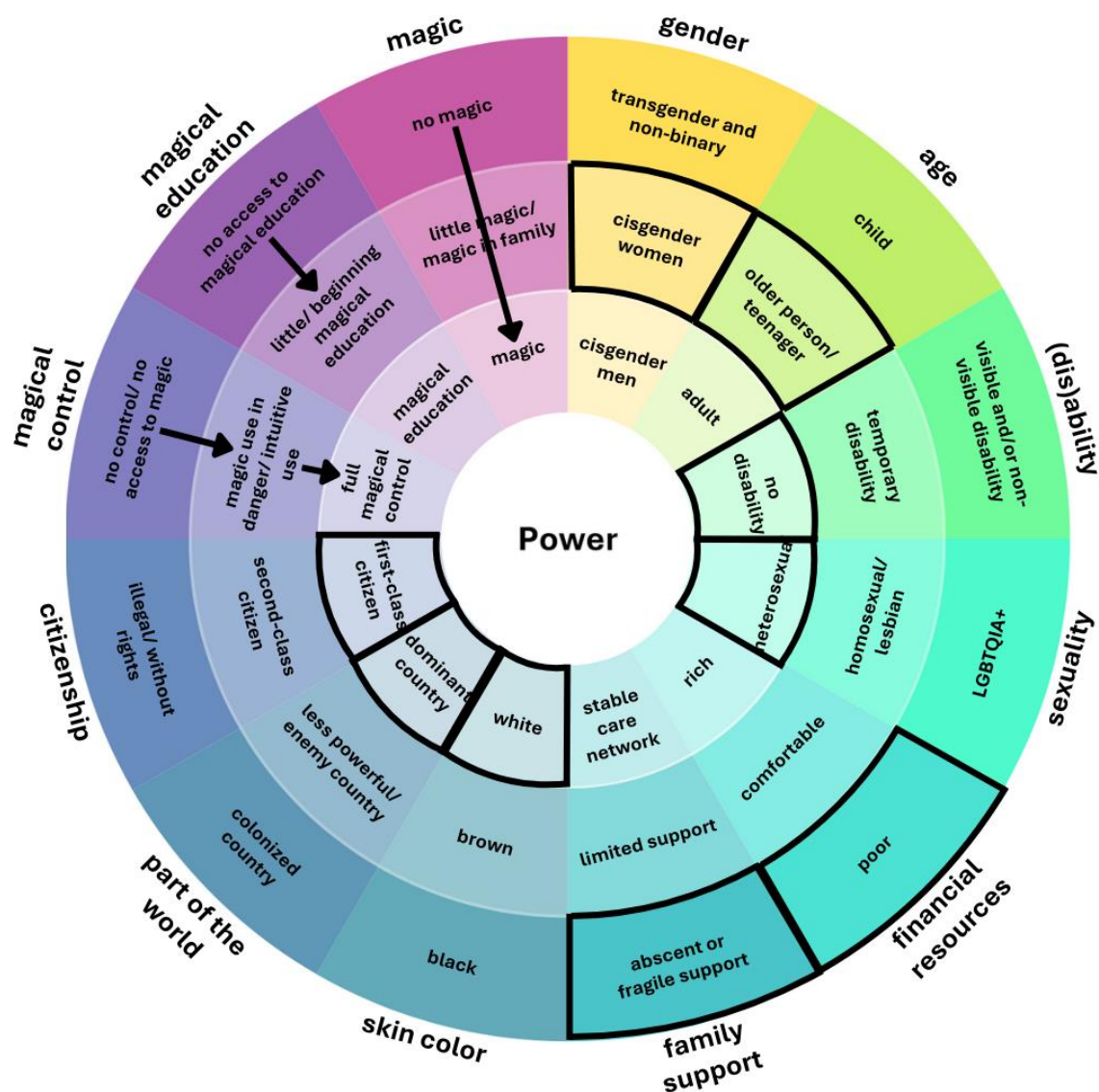

Fig. 5 Alina's posities op the wheel of power and privilege in *Shadow and Bone*

Alina wordt meegenomen naar *the Little Palace* waar Grisha worden opgeleid. Daar krijgt ze magische training en leert ze van dichtbij de verschillende soorten Grisha kennen: *Corporalki*, *Etherealki* en *Materialki*. *Corporalki* werken met het menselijk lichaam en worden ook wel de orde van leven en dood genoemd. *Healers* kunnen wonden genezen, terwijl *Heartrenders* het lichaam kunnen manipuleren om bijvoorbeeld pijn toe te brengen of de hartslag te stoppen. *Etherealki* hebben macht over de natuurelementen en kunnen lucht, water of vuur oproepen en beheersen. Alina behoort tot deze orde als Lichtbeheerser die licht kan manipuleren. *Materialki* of *Fabrikators* manipuleren fysieke materialen zoals metaal, glas of chemicaliën. Ze maken wapens, versterkende stoffen en technologische middelen die de Grisha ondersteunen. Hoewel alle Grisha machtig zijn ten opzichte van mensen zonder magie, heerst er tussen de verschillende soorten Grisha een gevoel van hiërarchie:

“We sit here, at the right hand of the Darkling,” said Marie, pride in her voice, gestering down the length of the table where more Grisha in blue kefta [blauwe mantel van de *Eterealki*] sat. “The *Corporalki* sit there,” she said with a disdainful glance at the table

opposite ours, where a glowering Sergei and a few other red-robed figures were eating breakfast.

It occurred to me that if we were at the right hand of the Darkling, the Corporalki were just as close to him on the left, but I didn't mention that. (Bardugo, 2012, p. 106)

Alina is nieuw in de wereld van de Grisha en stelt hun hiërarchieën en machtsvertoon in vraag. Wanneer ze haar *kefta* krijgt, vraagt ze een blauwe zoals de Eterealki in plaats van een zwarte, de kleur van the Darkling die haar als speciaal zou markeren.

In *the Little Palace* maakt ze ook kennis met de privileges die Grisha krijgen: warme baden, een eigen kamer, kleren die op maat worden gemaakt, eten dat de gewone bevolking alleen op feestdagen eet en een ongelimiteerde toegang tot suiker, terwijl suiker in de rest van Ravka gerantsoeneerd wordt. Voor Alina zijn die privileges een groot verschil met haar leven in het weeshuis en in het leger: *"I hadn't had a hot bath in well over a year, and I had never even dreamed that there might be one such as this. Clearly, being Grisha had its benefits."* (Bardugo, 2018, p. 81). Hoewel ze geniet van de tijdelijke luxe, stelt ze ook kritische vragen bij de overdaad ervan: *"I'd always assumed that Ravka's hungry peasants and poorly supplied soldiers were the result of the Shadow Fold. But as we walked by a tree of jade embellished with diamond leaves, I wasn't so sure."* (Bardugo, 2012, p. 91). Aangezien deze luxe toebehoort aan *the Little Palace* en niet aan Alina zelf heb ik ervoor gekozen om haar positie op de categorie financiële middelen als arm te behouden. Alina wordt namelijk niet zelf rijker, de luxe is een machtsmechanisme om haar gelukkig en onder de macht van the Darkling te houden.

Tijdens Alina's magische training komt ze erachter dat ze haar magie al jarenlang onderdrukt en dat ze er daarom altijd zo moe en ziekelijk uit ziet: *"All my life I'd been frail and weak. Every day had felt like a struggle."* (Bardugo, 2012, p. 128). Het gebruiken van magie geeft Grisha lichamelijke kracht: *"Using our power makes us stronger. It feeds us instead of consuming us."* (Bardugo, 2012, p. 69), terwijl het onderdrukken een negatief effect heeft op het lichaam. Wanneer Alina haar magie toelaat, is ze niet meer moe, slaapt ze beter en heeft ze eetlust: *"It was as if that moment in Baghra's cottage was my first full breath and I had awakened into a new life."* (Bardugo, 2012, p. 160). Alina wordt sterker en krijgt door Baghra's training steeds meer controle over haar magie. Haar luxe in *the Little Palace* verdwijnt echter wanneer ze *the Little Palace* ontvlucht nadat Baghra haar waarschuwt dat the Darkling haar magie wil gebruiken om zelf meer macht te krijgen:

"Only the volcra have kept the Darkling from using the Fold against his enemies. They are his punishment, a living testimony to his arrogance. But you will change all that. The monsters cannot abide sunlight. Once the Darkling has used your power to subdue the volcra, he will be able to enter the Fold safely. He will finally have what he wants. There will be no limit to his power." (Bardugo, 2012, p. 207)

Hierdoor leert Alina dat ze niet met the Darkling tegen the Shadow Fold vecht, maar alleen tegen the Shadow Fold en the Darkling. Dit past perfect bij wat Trites (2019) en Fritz (2014) opmerken over tienermeisjes die de wereld moeten redden van corrupte, mannelijke leiders in YA-fictie. Tegelijkertijd sluit dit aan bij wat Thomas (2018) omschijft als de racialisering die centraal staat in fantasy. *"The fantastic has need of darkness, for these innocent "stories about stories" require both heroes and villains"* (Thomas, 2018, pp. 4-5). Het donkere, zoals the Darkling en the Shadow Fold, wordt gepresenteerd als het slechte dat overwonnen moet worden.

Baghra's voorspelling komt uit: the Darkling krijgt de macht over Alina's magie door middel van een speciale versterker van magie 'Morozova's stag' waarover hij de controle verkrijgt door het dier te doden. Iets waarvoor Baghra ook waarschuwde:

"He can use you," Baghra said softly. "Morozova's stag is no ordinary amplifier. He will hunt it. He will kill it. He will take its antlers, and once he places them around your neck, you will belong to him completely. You will be the most powerful Grisha who has ever

lived, and all that newfound power will be his to command. You will be bound to him forever, and you will be powerless to resist.” (Bardugo, 2018, pp. 207-208)

Op het moment dat alles verloren lijkt, herwint Alina de macht over haar eigen magie. Ze beseft dat ze, door het hert niet te doden, evenveel aanspraak kan maken op de macht ervan als the Darkling die het hert wel doodde: *“I had spared the stag’s life. The power of that life belonged to me as surely as it belonged to the man who had taken it.”* (Bardugo, 2012, p. 298). Dit besef stelt haar in staat opnieuw controle te krijgen over haar magische krachten: *“My power slid back into my hands.”* (Bardugo, 2012, p. 298). Dit inzicht wordt getriggerd door een moment waarin ze Mal moest redden. Alina’s sprongen in magie lijken dus gestuurd door situaties van gevaar. Ze kan de macht van the Darkling ontvluchten en zal pas in de volgende twee boeken de strijd met the Darkling aangaan en echt transformeren tot heldin die de wereld kan redden.

Children of Blood and Bone

In *Children of Blood and Bone* van Tomi Adeyemi werd de bevolking van Orisha elf jaar geleden van magie beroofd en werden alle maji (mensen met magie) vermoord. Magie kent in *Children of Blood and Bone* verschillende vormen die maji clans worden genoemd, elk verbonden aan een god(in) en gekenmerkt met specifieke krachten. Diviners (mensen met magisch potentieel, maar zonder actieve magie) zoals Zélie worden onderdrukt. Prinses Amari vlucht uit het koninklijk paleis met een magische rol die magie kan terugbrengen. Ze ontmoet Zélie en Tzain (Zélie’s broer) en samen krijgen ze de taak om de magie terug te brengen. Prins Inan (Amari’s broer) heeft de opdracht hen tegen te houden, maar worstelt met zichzelf wanneer hij door contact met de rol zelf magie krijgt.

Tomi Adeyemi is een Amerikaanse schrijfster van Nigeriaanse afkomst. Haar ouders migreerden vanuit Nigeria naar de Verenigde Staten, wat haar werk beïnvloedt in zowel thematiek als culturele referenties. In haar ‘author’s note’ (Adeyemi, 2018, pp. 526-527) benadrukt ze dat haar boek niet enkel een fantasyverhaal is, maar ook de realiteit is. *Children of Blood and Bone* is sterk beïnvloed door de Black Lives Matter-beweging en de structurele discriminatie en het politiegeweld waarmee zwarte mensen geconfronteerd worden. Die maatschappijkritiek klinkt duidelijk door in confrontaties tussen Zélie en Inan, waarin zij de onderdrukkende rol van het leger en de monarchie bekritiseert: *“Your people, your guards – they’re nothing more than killers, rapists, and thieves. The only difference between them and criminals is the uniforms they wear.”* (Adeyemi, 2018, p. 314). Deze uitspraak functioneert als een directe aanklacht tegen institutioneel geweld en geüniformeerde straffeloosheid.

Om de specifieke samenleving van Orisha weer te geven, adapteer ik drie categorieën van *the wheel of power and privilege* voor YA-fantasy waarin magie wordt onderdrukt. De categorie ‘skin color’ blijft behouden, maar de mogelijke machtsposities binnen deze as worden aangepast aan de context van Orisha, die gebaseerd is op Nigeria. Omdat het verhaal volledig binnen Orisha plaatsvindt en andere landen nauwelijks een rol spelen, vervang ik de categorie ‘part of the world’ door een nieuwe categorie ‘hair’. Haar speelt in *Children of Blood and Bone* namelijk een opvallende rol als visuele indicator van magische krachten: diviners zijn herkenbaar aan wit, stijl haar en maji aan wit, krullend haar. Een belangrijke toevoeging is de categorie ‘language’. In Orisha werd de Yoruba-taal na *the Raid* (de ‘zuivering’ of genocide van maji) verboden en moest de bevolking voortaan Orishan spreken. Yoruba is echter de taal waarin maji hun bezwerings uitspreken en waarmee zij contact maken met de goden. Het al dan niet spreken van Yoruba bepaalt bijgevolg de toegang tot magie. Ik kies voor ‘language’ in plaats van ‘sexuality’. Seksuele oriëntatie fungeert in dit boek niet als machts- of uitsluitingsmechanisme: alle personages lijken heteroseksueel en er is geen expliciete sociale norm rond seksualiteit. Hoewel dit op zich een heteronormatief uitgangspunt weerspiegelt, levert de categorie in *Children of Blood and Bone* minder relevante intersectionele analyses op.

Hierna illustreer ik het gebruik van dit aangepaste model om de identiteits- en machtsposities van Inan te bespreken. Door te kiezen voor Inan, en niet Zélie als ‘Chosen One’ die vanuit een onderdrukte positie de magie terug moet brengen, toon ik de toepasbaarheid van *the wheel of power and privilege* op verschillende soorten personages. Dit geeft een rijker beeld van de mogelijkheden ervan. Net zoals bij Alina duid ik ook Inans positie aan op *the wheel of power and privilege*. Daarbij wordt duidelijk hoe sommige van zijn posities en de bijhorende macht verschuiven doorheen het boek.

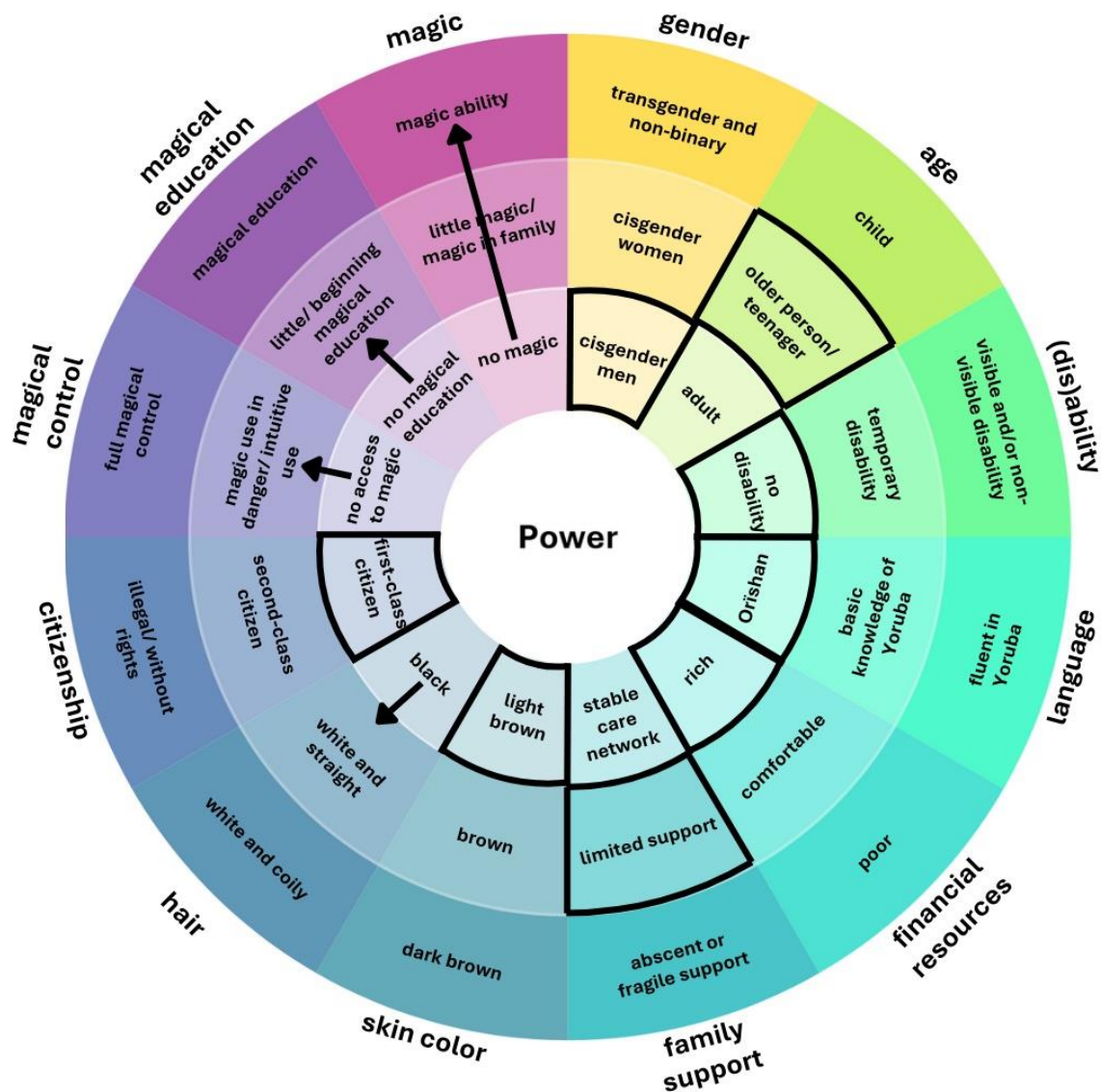

Fig. 6 Inans posities op the wheel of power and privilege in *Children of Blood and Bone*

In het begin van het verhaal situeert Inan zich als troonopvolger van Orisha op bijna alle identiteitsassen in een positie van macht en privilege. Alleen op de categorieën leeftijd en gezinsondersteuning positioneert hij zich in de middencategorie. Momenteel is hij nog een tiener, maar naarmate hij volwassen wordt, zal hij letterlijk in meer macht groeien. Hoewel hij twee ouders heeft, ontbreekt emotionele steun en liefde. Net daardoor probeert Inan er alles aan te doen om bij zijn vader, koning Saran, trots te maken. Hij wil zich bewijzen met de missie om de magische rol te vernietigen en daarmee de magie voorgoed te doen verdwijnen. Zijn

pogingen om zijn vader trots te maken, falen echter vooral: *"I've failed. Again. After begging Father for another chance."* (Adeyemi, 2018, p. 103). Als kroonprins bezit hij structurele macht en autoriteit, zijn macht is echter gebaseerd op gehoorzaamheid aan zijn vader. Hierdoor performt hij macht, maar voelt hij zich zelden werkelijk machtig.

Inans gevoel van mislukking en zelfhaat vergroot wanneer hij ontdekt dat hij magie heeft 'gekregen' doordat hij de magische rol aanraakte terwijl hij Amari probeerde tegenhouden: *"I have to get this virus out of me. I need to rip the treacherous sensation from my skin"* (Adeyemi, 2018, p. 104). Inan vergelijkt het krijgen van magie met een virus, wat mensen met magische krachten dehumaniseerd, iets wat aansluit bij de bredere thematiek van structurele discriminatie en haat in *Children of Blood and Bone*: mensen met magische krachten zijn er minder waard en worden *maggot* genoemd. Tegelijkertijd legt het de focus op de vraag waarom Inan magische krachten krijgt, iets wat niet alleen Inan zich afvraagt, maar ook Zélie: *"Diviners are selected by the gods at birth. The prince wasn't born a diviner and kosiḍán [mensen zonder magische aanleg] can't develop magic. How has he suddenly become a maji now? ... What games are the gods playing?"* (Adeyemi, 2018, p. 113). Zélie zoekt een verklaring in de wil van de goden aangezien magie in *Children of Blood and Bone* overerfbaar is en niet aanwezig is binnen de koninklijke familie. Integendeel, de koning is verantwoordelijk voor het verdwijnen van magie, het vermoorden van de maji en het onderdrukken en uitbuiten van diviners.

Inans aangeleerde en diepgewortelde angst van magie zorgt ervoor dat hij zijn magie onderdrukt en de witte streep haar verbergt die zijn magie kan verraden: *"My scalp itches to feel the [wind through his hair], but I have to keep my white streak hidden."* (Adeyemi, 2018, p. 145). Het is opmerkelijk dat Inan's magische krachten slechts voor een witte streep haar zorgen in plaats van voor volledig wit haar zoals bij andere diviners en maji. Het onderdrukken van zijn magie heeft echter ook een fysieke kost die hem verzwakt. Inan realisteert zich dat hij verzwakt niet sterk genoeg is om te slagen in zijn missie om magie te stoppen:

*The bite of magic twist everything inside me, a virus destroying me from the inside out.
But I have no choice. I cannot climb and weaken myself.
I have to let the darkness in.*

...
Magic slithers inside me. Venomous, like a thousand spiders crawling over my skin. It wants more of me. (Adeyemi, 2018, p. 173)

De manier waarop hij magie omschrijft als een duisternis past bij wat Thomas schrijft: *"Within the fantastic, a primary locus of alterity is embodied darkness. The traditional purpose of darkness is to disturb, to unsettle, and to cause unrest."* (2018, p. 2). Ondanks deze angst voor magie als het duistere en kwaadaardige, beseft Inan dat hij zijn magie zal moeten toelaten om tegen de magie te kunnen vechten: *"Their magic is a weapon; mine could be one, too. If there are maji who can fling me from a cliff with a wave of their hand, magic is my only chance of getting the scroll back."* (Adeyemi, 2018, p. 186). Hoewel Inan in *the wheel of power and privilege* dus verschuift naar een meer gemarginaliseerde positie als magie hebbende, heeft hij nog helemaal geen kennis of controle over hoe zijn magie werkt. Doordat Inan nooit Yoruba heeft geleerd, kent hij geen bezweringen waarmee hij zijn krachten kan sturen. Zijn magie reageert eerder instinctief als hij in gevaar is. Wanneer Kaea, de admiraal die samen met Inan op missie is, ontdekt dat hij magie heeft en zijn geheim wil prijsgeven, verstikt hij haar instinctief met zijn magie:

Kaea's breath turns ragged as she writhes. My magic continues to swell out of control. A strangled scream escapes Kaea's mouth.

"Let go!"

"I don't know how!" I shout back, fear wrapping around my throat. The temple amplifies my abilities. The more I try to push my magic down, the harder it fights to get out.

Kaea's cries of agony grow. Her eyes turn red. Blood trickles from her ears, trailing down her neck. (Adeyemi, 2018, p. 231)

Inan internaliseert zijn angst en haat voor magie: *"I'm the very monster I hunt."* (Adeyemi, 2018, p. 231). Wanneer Inan tijdelijk samenwerkt met Zélie zegt hij tegen haar: *"I hate my magic. ... I despise the way it poisons me. But more than anything, I hate the way it makes me hate myself."* (Adeyemi, 2018, p. 323). Zélie probeert zijn negatief beeld over magie bij te sturen: *"Your magic isn't poison. ... You are. You push it down, you fight it back."* (Adeyemi, 2018, p. 324). Zélie leert Inan controle krijgen over zijn magie waardoor zijn magie niet meer tegen hem vecht. Hoewel hij van Zélie begint te houden en hij tijdelijk gematigder naar magie kijkt, is zijn angst ervoor even snel terug wanneer hij ziet wat magie kan aanrichten. De overmacht van slechts drie maji tegenover een volledige groep soldaten overtuigt hem ervan dat magie oncontroleerbaar en gevaarlijk is. Inan besluit dat zijn vader gelijk had: als magie terugkeert, zal het rijk ten onder gaan (Adeyemi, 2018, p. 445). Deze overtuiging leidt ertoe dat hij zich volledig tegen magie keert en zelfs de magische rol vernietigt. In plaats van de erkenning van zijn vader te krijgen die hij had gehoopt, ontdekt zijn vader dat hij magie heeft en probeert hij zijn zoon te vermoorden:

But the sight of my magic turns Father to stone.

...

"It doesn't matter." I speak so quickly it all blurs together. "I was infected, but it's going away. I did it. I killed magic."

...

Father's eyes flash. He grips the hilt of his sword.

"Wait –"

His blade rips into me. (Adeyemi, 2018, pp. 507-508)

Hoewel Inan dacht dat hij met het vernietigen van de magische rol de magie zou vernietigen, slaagt Zélie erin om de magie te redden. Zo faalt Inan twee keer: in zijn missie en in de ogen van zijn vader.

Conclusie

Dit onderzoek vertrok vanuit de vraag hoe *the wheel of power and privilege*, zoals ontwikkeld door Sylvia Duckworth en Olena Hankivsky (Spanu & Gill, 2024), aangepast kan worden om intersectionele machtsstructuren in YA-fantasy te analyseren, met bijzondere aandacht voor magie. Uit de analyse blijkt dat het model, na herwerking, inzetbaar is als flexibel en visueel denkkader dat niet alleen menselijke sociale categorieën, maar ook fictionele hiërarchieën en magische machtsstructuren kan vatten. De toepassingen op Alina in *Shadow and Bone* en op Inan in *Children of Blood and Bone* tonen hoe *the wheel of power and privilege* een waardevolle aanvulling vormt op klassieke literaire en intersectionele analyses van YA-fantasy. Het model biedt een systematische en visueel ondersteunde manier om macht, privilege en uitsluiting in kaart te brengen. Het maakt zichtbaar hoe personages zich binnen meerdere sociale categorieën situeren en hoe die posities kunnen verschuiven binnen een verhaal. Bovendien laat het toe om specifieke maatschappelijke structuren en vormen van uitsluiting in fictieve werelden te analyseren. Door het model aan te passen aan de unieke context van een boek wordt duidelijk hoe *the wheel of power and privilege* bijdraagt aan een kritischer begrip van de werking van fictieve machtssystemen.

Hoewel dit onderzoek aantoont dat *the wheel of power and privilege* een bruikbaar instrument is voor literaire analyse, zijn er ook belangrijke beperkingen. De analyse steunt op een beperkt corpus van twee YA-fantasyboeken, waardoor het aangepaste model enige aanpassing vereist voor het bestuderen van andere fantasyboeken. Bovendien zijn beide boeken het eerste deel van een trilogie en hou ik in dit onderzoek geen rekening met hoe machtsstructuren en sociale posities zich ontwikkelen in latere delen. De interpretatie is daarnaast subjectief, aangezien ik dit onderzoek individueel uitvoer. Reflectieve zelfanalyse, feedback van mijn promotoren en toetsing bij medestudenten helpen om mij op blinde vlekken te wijzen. Bovendien blijft het model zelf een vereenvoudigde representatie van complexe, fluïde sociale realiteiten. Zeker in werelden waarin niet-menselijke wezens, alternatieve samenlevingsvormen of alternatieve machtslogica's centraal staan, kan het ontwikkelde model tekortschieten en zal er nood zijn aan aanvullende categorieën. Deze beperkingen openen interessante pistes voor verder onderzoek. Zo zou vervolgonderzoek het aangepaste model kunnen toepassen op de volledige trilogie van *Shadow and Bone* of *Children of Blood and Bone*, om veranderingen in sociale structuren en machtsverhoudingen doorheen de reeks te analyseren. Daarnaast kan het aangepaste model ingezet worden op een breder corpus van YA-fantasy of andere subgenres. Ook fictieve werelden waarin de mens niet de norm is, verdienen aandacht: hoe positioneren bijvoorbeeld draken, shapeshifters of androïden zich binnen machtsstructuren en welke sociale logica's gelden er in zulke werelden? Ten slotte zou het model niet alleen als analysetool, maar ook als educatief middel ingezet kunnen worden om jongeren kritisch te laten nadenken over privilege, representatie en sociale structuren.

Enkele patronen vielen op bij het bestuderen van *Shadow and Bone* en *Children of Blood and Bone* aan de hand van *the wheel of power and privilege*. Magie is in deze YA-fantasy boeken sterk verbonden met machtssystemen en wordt voorgesteld als een inherente kracht. Zo functioneert magie als een symbolische en tastbare vorm van macht die voorbijgaat aan Foucaults (1982) stelling dat macht geen bezit of vaste eigenschap is. Net als Jipson (2022) merk ik dat magie in deze twee boeken overerfbaar is en daarmee sterk verbonden is met andere sociale categorieën. Daarnaast valt op hoe sterk magie verbonden is aan het lichaam. Het onderdrukken van magische krachten zorgt in beide boeken voor een verzwakkend effect op het lichaam, terwijl magie gebruiken net versterkend of natuurlijk is. Deze bevindingen bieden relevante richtingen voor verdiepend onderzoek naar de rol van magie als symbolische vorm van macht in fictieve werelden.

Literatuurlijst

- Adeyemi, T. (2018). *Children of blood and bone*. Macmillan.
- Baker. (2021). Fantasy. In *Keywords for Children's Literature, Second Edition* (pp. 77-80). New York University Press. <https://doi.org/10.18574/nyu/9781479885435.003.0028>
- Bardugo, L. (2012). *Shadow and bone* (Reprint). Orion.
- Boehm, S., & Bean, S. (2024). Dystopian young adult literature as waypoints to censorship across time and space. *Changing English*, 31(3), 307-319.
<https://doi.org/10.1080/1358684X.2024.2343295>
- Brown, H. (2022). Sarah J. Maas's Throne of Glass Series: A Postfeminist Fantasy of Emancipation. *Children's Literature*, 50(1), 248-268.
<https://doi.org/10.1353/chl.2022.0013>
- Butler, J. (1988). Performative Acts and Gender Constitution: An Essay in Phenomenology and Feminist Theory. *Theatre Journal*, 40(4), 519-531. <https://doi.org/10.2307/3207893>
- Cadden, M., Coats, K., & Trites, R. (2020). Introduction. In *Teaching young adult literature* (pp. 1-26). The Modern Language Association of America.
- Crenshaw, K. (1991). Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence against Women of Color. *Stanford Law Review*, 43(6), 1241-1299.
<https://doi.org/10.2307/1229039>
- Davis, K., & Lutz, H. (2023). Intersectionality as Travelling Theory—Possibilities for Dialogues. In K. Davis & H. Lutz, *The Routledge International Handbook of Intersectionality Studies* (1ste dr., pp. 3-13). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003089520-2>
- Day, S. K., Green-Barteet, M. A., & Montz, A. L. (Red.). (2016). Introduction: From “New Woman” to “Future Girl”: The Roots and the Rise of the Female Protagonist in Contemporary Young Adult Dystopias. In *Female rebellion in young adult dystopian fiction*. Routledge, Taylor & Francis Group. <https://doi.org/10.4324/9781315582139>

- de Bruijn, Y., Emmen, R. A. G., & Mesman, J. (2021). What do we read to our children? Messages concerning ethnic diversity in popular children's books in the Netherlands. *SN Social Sciences*, 1(8), 206. <https://doi.org/10.1007/s43545-021-00221-7>
- Demar, O. (2024). Location, contradiction, ambivalence. In J. Cooke & L. Nyhagen, *Intersectional Feminist Research Methodologies* (1ste dr., pp. 205-220). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003399575-14>
- Foucault, M. (1982). The Subject and Power. *Critical Inquiry*, 8(4), 777-795. <https://doi.org/10.1086/448181>
- Fritz, S. S. (2014). Girl Power and Girl Activism in the Fiction of Suzanne Collins, Scott Westerfeld, and Moira Young. In S. K. Day, M. A. Green-Barteet, & A. L. Montz (Red.), *Female Rebellion in Young Adult Dystopian Fiction* (pp. 17-33). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315582139>
- Green, G., & Kahn, C. (2005). Feminist scholarship and the social construct of woman. In *Making a Difference* (pp. 1-36). Taylor and Francis.
- Haraway, D. (1988). Situated Knowledges: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective. *Feminist Studies*, 14(3), 575. <https://doi.org/10.2307/3178066>
- Harvey, K. (2017). Chapter 12 'I Need to Disillusion You': J. K. Rowling and Twenty-First- Century Young Adult Fantasy. In B. Murphy & S. Matterson, *Twenty-First-Century Popular Fiction* (pp. 136-146). Edinburgh University Press. <https://doi.org/10.1515/9781474414869-014>
- Jipson, N. (2022). *Inheritance and Appropriation: Confronting Privilege in Magical Young Adult Fiction* [Theses and Dissertations. 1603]. <https://ir.library.illinoisstate.edu/etd/1603>
- Joosen, V. (2023). Eating fire: Close reading David Almond as a crosswriter. In *Age in David Almond's Oeuvre: A Multi-Method Approach to Studying Age and the Life Course in Children's Literature* (pp. 147-173). Taylor & Francis. <https://doi.org/10.4324/9781003369608-7>

- Kokkola, L., & Van Den Bossche, S. (2020). Diversifying Understandings of Diversity: Possible Routes for Nordic Children's Literature. *Barnboken*.
<https://doi.org/10.14811/clr.v43.521>
- Koolen, C., Van Dalen-Oskam, K., Van Cranenburgh, A., & Nagelhout, E. (2020). Literary quality in the eye of the Dutch reader: The National Reader Survey. *Poetics*, 79, 101439.
<https://doi.org/10.1016/j.poetic.2020.101439>
- Laakso, M., Lahtinen, T., & Samola, H. (2019). Young Savors and Agents of Change: Power, Environment, and Girlhood in Contemporary Finnish Young Adult Dystopias. *Utopian Studies*, 30(2), 193-213. <https://doi.org/10.5325/utopianstudies.30.2.0193>
- Little, E. (2025). *Understanding (post)feminist girlhood through young adult fantasy literature*. Routledge, Taylor & Francis Group.
- López-Ropero, L. (2020). Of Risk and Youth: Exploring Discourses of Adolescence Through Meg Rosoff's *How I Live Now*. *Children's Literature in Education*, 51(2), 192-206.
<https://doi.org/10.1007/s10583-018-9365-7>
- Matsuda, M. J. (1991a). *Beside My Sister, Facing the Enemy: Legal Theory out of Coalition*. *Stanford Law Review*, 43(6), 1183-1192. <https://doi.org/10.2307/1229035>
- Matsuda, M. J. (1991b). *Beside My Sister, Facing the Enemy: Legal Theory out of Coalition*. *Stanford Law Review*, 43(6), 1183. <https://doi.org/10.2307/1229035>
- Murphy, B. M. (2017). *Key concepts in contemporary popular fiction*. Edinburgh University Press.
- Murray, S. (2021). Secret agents: Algorithmic culture, Goodreads and datafication of the contemporary book world. *European Journal of Cultural Studies*, 24(4), 970-989.
<https://doi.org/10.1177/1367549419886026>
- Nabergoj, I. A. (2017). *Children Without Childhood: The Emotionality of Orphaned Children and Images of Their Rescuers in Selected Works of English and Canadian Literature*.
<https://doi.org/10.4312/AN.50.1-2.95-135>

- Naeem, M., Ozuem, W., Howell, K., & Ranfagni, S. (2023). A Step-by-Step Process of Thematic Analysis to Develop a Conceptual Model in Qualitative Research. *International Journal of Qualitative Methods*, 22, 16094069231205789.
<https://doi.org/10.1177/16094069231205789>
- Nikolajeva, M. (2010). *Power, Voice and Subjectivity in Literature for Young Readers*.
- Pattee, A. (2017). Between Youth and Adulthood: Young Adult and New Adult Literature. *Children's Literature Association Quarterly*, 42(2), 218-230.
<https://doi.org/10.1353/chq.2017.0018>
- Ricoeur, P. (1986). *Lectures on ideology and utopia*. Columbia university press.
- Spanu, M., & Gill, L. (2024). From diversity to pluralism: Is everyone included? *Journal of Philanthropy and Marketing*, 29(2), e1838. <https://doi.org/10.1002/nvsm.1838>
- Talley, L. A. (2011). Young Adult. In P. Nel & L. Paul, *Keywords for children's literature* (pp. 228-232). New York University Press.
- Thomas, E. E. (2018). Toward a Theory of the Dark Fantastic: The Role of Racial Difference in Young Adult Speculative Fiction and Media. *Journal of Language and Literacy Education*, 14(1).
- Trites, R. S. (2000). *Disturbing the universe: Power and repression in adolescent literature*. University of Iowa Press.
- Trites, R. S. (2019). *Twenty-first-century feminisms in children's and adolescent literature*. University Press of Mississippi.
- Windsong, E. A. (2018). Incorporating intersectionality into research design: An example using qualitative interviews. *International Journal of Social Research Methodology*, 21(2), 135-147. <https://doi.org/10.1080/13645579.2016.1268361>
- YA Magic Books. *Goodreads*, 30 januari 2025, <https://www.goodreads.com/genres/ya-magic>.
- Young Adult Fantasy Books. *Goodreads*, 30 januari 2025, <https://www.goodreads.com/genres/young-adult-fantasy>.